

Carabàs

B⁰

el butlletí familiar de la biblioteca

MANGA

-Correu, el senyor marquès de Carabàs s'ofega!

«Nagagutsu no Haita Neko» (El gat amb botes) va ser un dels primers animes basats en el folklore occidental que va realitzar la cèlebre productora Toei Animation. Després de protagonitzar aquest llargmetratge, el gat amb botes es va convertir en el logotip de la companyia.

Sumari Tardor/09

Presentació.....	3
L'article.....	4
Ressenyes	6
Altres recursos	11

Edita: Ajuntament de Girona / **Coordinació i selecció:** Lúdia Noguero / **Textos:** grup de treball d'activitats infantils i familiars del Servei Municipal de Biblioteques: Sílvia Doval, Glòria Matas, Lúdia Noguero, Maria Pastells, Mercè Pons i Montserrat Valentí / **Col·labora:** Albert Sánchez / **Article:** Rosa Montaña / **Portada:** Roser Matas

漫 画

presentació

Molts pares, que quan eren petits s'entusiasmaven cada vegada que Mazinger Z cridava «*jpuños fuera!*», ara veuen amb certa preocupació com els seus fills s'entusiasmen de la mateixa manera cada cop que veuen, imiten o criden «*kame hame ha*». I s'escandalitzen –amb raó– quan la seva descendència insisteix a ensenyar la trompa. Aquestes tècniques de combat i gestos obscens provenen del *manga* –còmic japonès– i de l'*anime* –animació japonesa–, que van estretament lligats. Així la seva sola menció provoca en molts pares reaccions negatives. El *manga* s'associa sovint amb la mala qualitat, la violència gratuïta i el sexe explícit. Però, malgrat els tòpics, el sexe i la violència només són presents en títols o subgèneres molt concrets.

Amb l'objectiu d'aclarir alguns tòpics i desfer prejudicis, i amb motiu de la celebració del XV Saló del Manga, que tindrà lloc a l'Hospitalet de Llobregat del 29 d'octubre a l'1 de novembre, *Carabàs, el butlletí familiar de la biblioteca* dedica el seu tercer número al *manga*. Al *Carabàs Manga* hi trobareu un article en què Rosa Montañà explica les característiques del *manga* que més desconcerten, sorprenen o irriten i ofereix una selecció de títols i autors per fer-se una idea de la varietat temàtica i estilística del gènere. Al Japó, hi ha diferents tipus de *manga* per a cada segment de població. A més els *manga* també es poden classificar per gèneres, però fer-ho sempre és complicat, perquè un mateix *manga* pot tenir elements de gèneres diferents.

En l'apartat de ressenyes trobareu *shonen manga*, adreçats a nois de 12 a 18 anys, i *shojo manga*, destinats a noies de la mateixa franja d'edat. Malgrat que l'edat habitual d'un lector de *manga* se situa a partir dels 12 anys, des del *Carabàs* us proposem títols adients també per a edats inferiors. Pel que fa a la temàtica, en trobareu de dedicats al món de la música, al regne animal o als esports (*spokon*).

La millor manera de conèixer el *manga* és llegir-ne. Per això també oferim una tria adreçada als adults que inclou un *jidaimono* –còmic històric– d'Osamu Tezuka, una referència ineludible dins el *manga*; un llibre teòric sobre el *manga*, i un títol de Jiro Taniguchi vinculat al *nouvelle manga*. El *nouvelle manga* és un gènere que combina el còmic francobelga amb el *manga*. El naixement de gèneres híbrids així com la producció de *manga* fora del Japó –només cal veure la proliferació dels *manhwa* (*manga* coreà) o la influència del *manga* en els còmics de superherois– són una mostra de la popularitat d'un gènere que ha vingut per quedar-se i que des de *Carabàs* us volem apropar.

l'article

DEU APUNTS PER PERDRE LA POR DEL MANGA

1 <<EL MANGA HA ENVAÏT LES LLIBRERIES ESPECIALITZADES>>

Aquesta és una constatació fàcil i que demostra amb un cop d'ull la rendibilitat d'un gènere que no és políticament correcte i que provoca adoració o rebuig.

El fracàs del còmic local precedeix i explica aquesta invasió. Simplement no va poder crear un gènere popular i una indústria rendible. El *manga* sí que ho va aconseguir al Japó, i en els darrers deu o vint anys ho ha exportat arreu del món.

2 <<ELS NENS I ELS ADOLESCENTS ADOREN EL MANGA>>

Això preocupa els pares, desconcertats i alarmats pel que senten en alguns mitjans de comunicació. Cal evitar, però, el pànic fàcil. Al contrari del que es diu, el *manga* té una qualitat mitjana més que notable, una imaginació desbordada i una narrativa complexa. Ofereix als joves el que volen llegir i no el que els adults creuen que haurien de llegir. De fet, el *manga* sedueix la franja d'edat suposadament menys inclinada a la lectura. El Saló del Manga rep cada any desenes de milers de joves. Molts d'aquests fans –*otakus*, en l'argot del gènere– són noies, que eren tradicionalment minoria entre els lectors de còmic. Mentre el còmic europeu abandonava el subgènere "còmic per a joves", el *manga* l'amanyagava. El *manga* ofereix a les noies embafadores històries sentimentals i un punt de fantasia. Mentre que els nois hi troben històries de superació amb samurais o robots, molta violència i un puntet d'erotisme. Molts d'aquests aficionats amb acne abandonaran aquesta febre en fer-se grans. D'altres persistiran, es convertiran en veritables *otakus* i evolucionaran cap al *manga* adult, no necessàriament de tipus eròtic. El *manga* ofereix productes per a cada franja d'edat, sexe i fins i tot professió. Així té més possibilitats de perpetuar-se en l'edat adulta.

3 <<L'OBRA COMPLETA TÉ... 15 VOLUMS!>>

El primer que sorprèn del *manga* és la serialitat. No és estrany trobar-se sèries de més de trenta petits àlbums. Al Japó, les històries es publiquen en primer lloc en revistes amb format de guia telefònica. Després les històries que tinguin més èxit es recopilaran en llibre i es reeditaran tants cops com el mercat ho demani. El dibuixant continuarà la mateixa història fins que acabi totalment esgotat o el públic hi perdi l'interès.

4 <<LLEGIR A L'INREVÉS>>

Molts *manga* s'editen conservant el seu sentit original de lectura, de dreta a esquerra. Existeixen també títols editats en l'ordre occidental de lectura.

5 <<NO HI HA UN XOC CULTURAL?>>

No importa la distància cultural quan el producte agrada. Com que les històries són bones i enganxen els lectors, els codis interns culturals s'assimilen sense problemes. El còmic japonès s'exporta i s'implanta molt bé en entorns culturals teòricament molt diferents perquè les seves històries i els seus personatges són d'abast universal.

l'article

6 <<TOT ÉS SEXE I VIOLÈNCIA?>>

El *manga* té desenes de subgèneres: futurista, professional, d'aventures, etc. Dins aquest ocea de possibilitats es pot trobar de tot: ultraviolència i tendresa, pornografia i sentimentalisme. Generalitzar és impossible. Però cal reconèixer que la mala fama del *manga* té una certa base: hi ha problemes de desconeixement de gènere, de màrqueting en alguns casos equivocats i de peculiaritats culturals que no es tradueixen bé. En el *manga* no hi ha una divisió per edats que es pugui observar fàcilment. Un estil infantil pot amagar una història dura i adulta. En origen, no hi sol haver problema, ja que les diverses revistes es dirigeixen a nínxols de mercat per edats. Aquí no trobem cap indicació. A això s'afegeixen sorpreses com ara trobar detalls eròtics en obres dirigides a un públic molt jove. És cert que la violència pot arribar a ser extremadament explícita i gràfica. Però per a tranquil·litat dels pares, cal recordar que la societat japonesa és una de les més pacífiques del planeta.

7 <<ESTÈTICA HEIDI>>

Els ulls grossos i rodons són la marca de fàbrica del *manga*. Aquesta "estètica Heidi", unida a uns ritmes de treball draconians i unes impressions sempre en blanc i negre, han donat al *manga* la fama de còmic poc elaborat i estèticament pobre. Però el nivell mitjà del *manga* és molt bo en la construcció de trames i en la utilització de recursos visuals.

8 <<EXISTEIX UNA NARRATIVA TÍPICAMENT JAPONESA?>>

Hi ha dues coses que sorprenen de la narrativa. La primera és que el *manga* necessita molt poc diàleg i pràcticament cap explicació textual. Això, sumat al ritme de treball inhumà dels dibuixants i al fet que cal omplir moltes pàgines, fa que les escenes s'allarguin fins a l'impossible. És l'efecte "baralla a càmera lenta", típic de molts còmics nipons. La segona, que sembla contradictòria amb la primera, és que les trames i els personatges estan molt ben construïts i que el maniqueisme i el *happy end* no són habituals.

9 <<ANIME O MANGA, QUINA ÉS LA DIFERÈNCIA?>>

A primera vista la cosa és fàcil: *manga* és el còmic i *anime*, la pel·lícula d'animació. Al Japó, si un còmic té èxit, és quasi segur que es passarà a animació.

10 <<ALGUNS TÍTOLS PER COMENÇAR>>

Còmic històric: *Ikkyu*, d'Hisashi Sakaguchi. Biografia novel·lada d'un monjo i poeta del segle XIV. Grans clàssics: tota l'obra de Tezuka. Es tracta d'un guionista genial, però el seu estil o agrada o no es pot empassar. Va començar amb obres infantils i va acabar fent històries molt adultes, cosa que s'ha de tenir en compte en comprar els seus títols. Comèdia sentimental: *Maison Ikkoku*, de Rumiko Takahashi. Fantasia i ciència-ficció: *Pesadillas*, de Katsuhiro Otomo. *Anime*: el nom propi que cal tenir en compte és Hayao Miyazaki. Poca gent recorda que va començar fent *Heidi*, però tothom ha sentit a parlar d'*El viatge de Chihiro*. És una animació que agrada tant a nens com a adults.

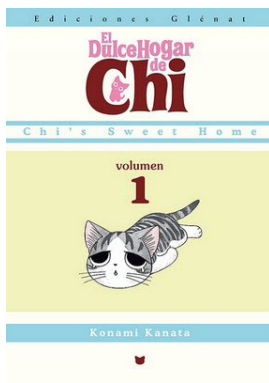
Rosa Montañà. Universitat Pompeu Fabra. Biblioteca General.

Resum de l'article publicat a la revista *Ítem*, núm. 43. Maig-agost del 2006.

Podeu consultar l'article sencer a: <http://www.ajuntament.gi/biblioteques>

ressenyas

El dulce hogar de Chi. Konami Kanata. Barcelona: Ed. Glénat, 2009.
3 volums publicats.

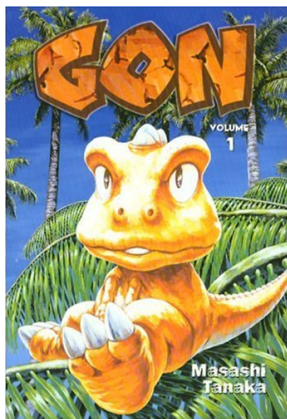

La Chi és una gateta que s'ha distret i ha perdut la seva mare i els seus germans. Abandonada a la seva sort, la troba una família i se l'enduen a casa seva.

Malgrat l'enyorança i les no poques dificultats, la Chi es va adaptant als nous hàbits de comportament que li van ensenyant (on ha de fer el pipí, anar al veterinari, no esgarrapar els mobles...) i, per contra, la seva nova família també s'ha d'acostumar a la Chi, temptejant la confiança dels veïns perquè està prohibit tenir animals domèstics al barri.

Recomanable a partir de 6 anys

Gon. Masashi Tanaka. Barcelona: Ed. La Cúpula, 1998-2002.
8 volums publicats.

El petit i entranyable dinosaure que dóna nom a aquest còmic viu divertides aventures tot interactuant amb molts altres habitants del regne animal contemporani. En Gon, que miraculosament ha sobreviscut a l'extinció de la seva espècie, té una mica de geni i és força entremaliat, però també és amable i generós amb molts dels personatges que es troba en les seves vivències.

A diferència de molts altres còmics *manga*, aquí els diversos capítols tenen molt poca continuïtat entre si. Les històries de *Gon* no solen ser gaire extenses, i estan narrades sense diàlegs ni cap altre suport textual.

Recomanable a partir de 8 anys

ressenyas

Los divertidos viajes de Pucca. Barcelona: Ed. Glénat, 2007-2008.
5 volums publicats.

Pucca, filla de restaurador xinès, té dues passions: la gastronomia i Garu, aprenent de *ninja*. Amb els dos monyos que la caracteritzen i els seus vestits vermells, Pucca sempre aconsegueix estar al costat de Garu encara que això provoqui un terrabastall. En aquesta sèrie de cinc volums, Pucca i Garu viuran nombroses aventures al voltant del món mentre resolen una sèrie de proves en un joc tot especial.

Los divertidos viajes de Pucca és una col·lecció que fusiona ficció i coneixement, ja que al llarg del còmic s'introdueixen nombroses dades de geografia i història i costums dels països on passa l'acció. Una bona manera d'aprendre mentre ens divertim amb les aventures dels protagonistes.

A part dels còmics, Pucca s'ha donat a conèixer a través de la sèrie de dibuixos animats i nombrosos jocs d'ordinador,

acompanyats per una bona campanya de marxandatge.

Recomanable a partir de 8 anys

¡Yotsuba! Kiyohiko Azuma. Barcelona: Norma, 2005-2007.
7 volums publicats.

Yotsuba és una nena d'uns sis o set anys amb quatre cuetes al cap i els cabells de color verd. És peculiar, hi ha coses que no coneix, com ara un gronxador o bé un timbre de porta. Amb la seva ingenuïtat, ens farà descobrir noves mirades a aquells aspectes que els adults ja donem per suposats. Esbojarrada, trapella, inquieta i divertida, és un personatge que ens entendreix i que ens sorprèn capítol darrere capítol. Potser aquesta és la clau per la qual aquest *manga* amb històries costumistes i quotidianes s'ha situat en les primeres posicions dels *manga* més venuts al Japó.

Recomanable a partir de 8 anys

ressenyas

The prince of tennis. Takeshi Konomi. Ed. Glénat, 2006-2009.
36 volums publicats. Sèrie completa de 42 volums.

Ni Nadal ni Federer. El número 1 del tennis és Ryoma Echizen, el protagonista de *The prince of tennis*. Aquest noi de 12 anys és un prodigi de la raqueta, però també és un cregut i un presumit amb dificultats per relacionar-se amb els altres. La seva vida canvia quan deixa els Estats Units, on va guanyar quatre tornejos juvenils nacionals, per instal·lar-se al Japó i entrar a l'institut de secundària Seishun Gakuen, famós pel seu club de tennis. Ryoma Echizen s'haurà

d'adaptar al seu nou institut i, juntament amb els seus companys d'equip, s'haurà d'enfrontar a molts rivals que intentaran robar-li el títol de príncep del tennis. Per als que no els agrada el tennis, recomanem *Slam Dunk*, dedicat al bàsquet.

Recomanable a partir de 8 anys

Nodame Cantabile. Tomoko Ninomiya. Barcelona: Ed. Norma, 2008-2009.
11 volums publicats. Sèrie completa de 23 volums.

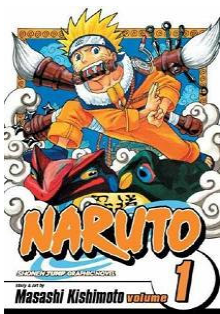
L'obra de Tomoko Ninomiya situa la història en un conservatori. Shinichi Chiaki és un dels millors estudiants de piano però el seu vertader desig és convertir-se en director d'orquestra. Després de discutir-se amb el seu tutor, Chiaki és destinat amb el professor d'alumnes problemàtics. Allí coneixerà Megumi Noda, àlies Nodame. Nodame és una noia excèntrica, de segon curs d'intèrpret de piano i veïna d'habitació de Chiaki. Chiaki i Nodame començaran una relació d'amistat. La trama de *Nodame Cantabile* girarà al voltant d'aquesta relació, la carrera professional de Chiaki i els altres membres del conservatori, on no faltarà romanticisme, humor i, sobretot, molta i bona música. *Nodame Cantabile* va ser premiat el 2004 com a millor *shojo manga*. La història ha estat adaptada com a

sèrie i com a *anime* i aquest desembre es podrà veure la seva adaptació al cinema, al Japó.

Recomanable a partir de 10 anys

ressenyas

Naruto. Masashi Kishimoto. Barcelona: Ed. Glénat, 2002-2009. 46 volums.

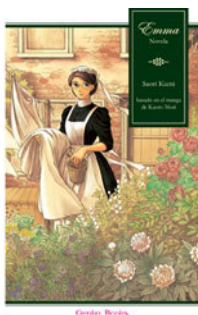

Aquesta sèrie de còmics ens expliquen les aventures de Naruto, un jove orfe aprenent de *ninja*. Naruto és el típic company de classe aficionat a les bretolades per cridar l'atenció, però Naruto pateix el rebuig de la majoria a causa d'un fet del passat que ell desconeix. A mesura que va practicant, s'adonarà del seu poder i de les persones en qui pot o no pot confiar per descobrir qui és realment i per ajudar-lo a convertir-se en el nou *hokage*, mestre *ninja*.

L'èxit del *manga* va fer que la seva trama fos adaptada a l'*anime*. A més, s'han produït sis pel·lícules al costat de diverses animacions originals en vídeo i altres peces de marxandatge.

Recomanable a partir de 10 anys

Emma. Saori Kumi. Genko Books. Editorial Timun Mas, 2006. 2 volums.

A més de convertir-se en *anime*, pel·lícules d'imatge real o videojocs, els *manga* també tenen la seva versió novel·lada. *Emma* va ser la primera novel·la *manga* que es va publicar, en castellà, a casa nostra. *Emma* està basada en el *manga* del mateix títol de Kaoru Mori, una *mangaka* apassionada per les criades de l'Anglaterra victoriana. El *manga* està publicat per Planeta de Agostini i té set volums. Emma és una minyona jove que viu amb la senyora Stowner, una humil institutriu retirada. Un dia, reben la visita de William Jones, un noi de bona família que havia estat alumne de la senyora Stowner. William i Emma s'enamoren a primera vista, però la seva relació s'haurà

d'enfrontar, a més dels seus propis dubtes i pors, a l'oposició de la família de William i al rebuig de l'estricta i rígida societat victoriana, que no tolera les relacions entre membres de classes socials diferents. La novel·la romàntica *Emma* només comprèn una part de la història que explica el *manga*, però aprofundeix en la psicologia dels personatges i en el context històric i social de l'època. També inclou il·lustracions. Podeu consultar altres títols d'aquesta col·lecció en aquest enllaç: <http://www.timunmas.com/enportada.aspx?ctl=3>

Recomanable a partir de 12 anys

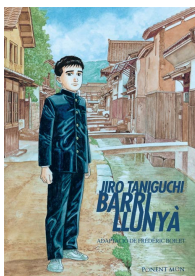
ressenyes per a vosaltres

El árbol que da sombra. Osama Tezuka. Ed. Planeta, 2005. 8 volums.

Segle XIX, Japó: el país s'obre a l'exterior després de 250 anys de tancament absolut. A través dels dos protagonistes ens endinsem en una època caracteritzada per l'enfrontament entre els partidaris de la modernitat i els de la tradició. Per una banda, Ryoan Tezuka, inspirat en la figura real del besavi d'Osamu Tezuka, jove metge seguidor de la "medicina holandesa" (medicina occidental). Per l'altra, l'imaginari Maujiro Ibuya, un samurai pobre al servei dels grans senyors. De lectura divertida i absorbent, *El árbol que da sombra* compagina elements de relat històric i sentimental, d'aventures de samurais i acció, amb pinzellades d'humor i de tragèdia.

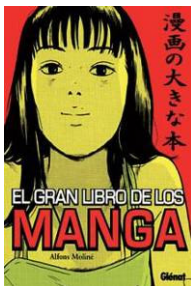
Barri llunyà. Jiro Taniguchi. Ed. Ponent Mon, 2007.

De tornada d'un viatge de negocis, Hiroshi Nakahara, un home madur de gairebé cinquanta anys, arriba de manera involuntària a la seva ciutat natal. Després de fer una volta per la vila, visita la tomba de la seva mare i, de sobte, es veu transportat cap al passat, a l'època en què tenia catorze anys. El protagonista, atrapat en el seu propi cos, reviu un trosset de la seva infància, amb l'aspecte i l'entorn de quan era petit però sense haver perdut ni la seva manera de ser ni l'experiència ni els records de la seva vida com a adult.

L'obra, a més, és una magnífica reproducció de la societat nipona de després de la Segona Guerra Mundial, ja que el mateix Jiro Taniguchi va viure en el Japó de la postguerra.

El gran libro del manga. Alfons Moliné. Barcelona: Ed. Glénat, 2002.

Guia per conèixer els millors autors japonesos i les seves obres. En la primera part del llibre, Alfons Moliné fa un repàs de la història del *manga* i la seva evolució, i ens dóna les eines per distingir els diferents gèneres que engloba. Descobrirem, també, l'estreta relació amb l'*anime*, entre moltes altres coses.

En la segona i tercera part, presenta els cent *manga* més importants de la història i els cent autors més destacats de tots els temps. I per a qui en vulgui saber més, als apèndix hi trobareu una completa bibliografia, adreces d'interès i pàgines web relacionades amb el món del *manga*.

altres recursos

Llibres per aprendre a dibuixar *manga*

A les biblioteques trobareu llibres per aprendre les tècniques de dibuix del *manga* –*El dibujo manga*. Sergi Cámara. Vanessa Duran. Barcelona: Parramón, 2006– i *l'anime* –*Cómo dibujar anime*. Tadashi Ozawa. Barcelona: Norma Editorial, 2004.

B's Log. Barcelona: Planeta de Agostini, 2009.

El *manga* ens acosta al Japó i al Japó els còmics no es llegeixen només en volums sinó també, i molt, en revistes. *B's Log* és una revista que pretén emular les publicacions japoneses. Quasi cinc-cents pàgines de *manga*, no sobre *manga*. Hi trobareu les millors sèries en una sola publicació mensual.

Còmic Tecla - <http://www.l-h.es/biblioteques/teclasala/comic.shtml>

Butlletí electrònic de la biblioteca Tecla Sala (Xarxa de biblioteques de l'Hospitalet de Llobregat), que, des de l'any 2003, dona informació actualitzada de còmics, amb ressenyes i recomanacions. Us hi podeu subscriure per rebre el butlletí per e-mail.

Saló del Manga - <http://manga-xv.ficomoc.com/default.cfm>

Se celebra del 29 d'octubre a l'1 de novembre a l'Hospitalet de Llobregat, en tres recintes diferents, on, a més dels estands de les editorials, es fan activitats diverses: concurs de *cosplay* i karaoke i diferents tallers. Els visitants que vagin disfressats de personatges de *manga*, *anime* o videojocs hi podran entrar gratis el divendres.

COGI (Comissió Otaku Gironina) - <http://www.otakugirona.com/>

És una associació juvenil interessada en la cultura japonesa, els videojocs, l'*anime* i el *manga*. Organitzen diverses activitats com ara el Carnaval Otaku, el Natsu Matsuri (festival d'estiu japonès) i l'Otaku Day (21 de Novembre). Moltes d'aquestes activitats les realitzen a L'Estació Espai Jove (<http://www.zonajove.info>).

Aula Manga Udg - <http://www.aulamanga.org/>

Associació d'estudiants de la UdG aficionats al *manga*, l'*anime* i la cultura japonesa. Va néixer per ampliar la limitada oferta de cursos i formació sobre el Japó que es podia trobar a Girona. Organitza activitats lúdiques i culturals, com ara projeccions i xerrades.

Nipponia - <http://www.nipponia.es/>

Centre de llengua i cultura japonesa de Girona. Entre molts altres cursos, n'ofereixen un de japonès amb *manga* per a nens a partir de 10 anys.

BIBLIOTECA ANTÒNIA ADROHER

Can Sunyer, 46 – 17007 Girona – Taialà
Tel. 972 213 315 – biblioadroher@ajgirona.org

BIBLIOTECA ERNEST LLUCH

Saragossa, 7 – 17003 Girona – Palau
Tel. 972 426 368 – bibliolluch@ajgirona.org

BIBLIOTECA JUST M. CASERO

Plaça de l'Om, 1 – 17007 Girona – Pont Major
Tel. 972 211 370 – bibliojcasero@ajgirona.org

BIBLIOTECA SALVADOR ALLENDE

Montseny, 74-78 – 17006 Girona – Santa Eugènia
Tel. 972 232 715 – biblioallende@ajgirona.org

PUNT DE LECTURA DE SANT NARCÍS

C.C. Sant Narcís – Pl. Assumpció, 27 – 17005 Girona
Tel. 972 237 063 – puntlectura.stnarcis@ajgirona.org
En conveni amb l'AV de Sant Narcís

PUNT DE LECTURA DE TORRE GIRONELLA

Grup Torre Gironella, 102 – 17004 Girona
Tel. 872 081 054 – puntlectura.tgironella@ajgirona.org
En conveni amb l'AV de Torre Gironella

BIBLIOTECA ESCOLAR MONTFOLLET

Montfalgars, 4 – 17006 Girona – Santa Eugènia
bibmontfollet@gmail.com
En conveni amb el Departament d'Educació i l'AMPA del CEIP Montfalgars
Amb el suport del Pla de Barris i el Pla Educació i Convivència

www.ajuntament.gi/biblioteques

Amb la col·laboració de:
Centre Wellnes
Parc del Migdia

Carabau